

Helse- og omsorgsdepartementet

**KONGELIG
RESOLUSJON**

Statsråd: Bent Høie

Ref. nr.:

Saksnr.: 20/1082

Dato: 27. mars 2020

Forskrift om smitteverntiltak mv. ved koronautbruddet (Covid-19-forskriften)

1. Bakgrunn

Covid-19 er erklært som et alvorlig utbrudd av allmennfarlig smittsom sykdom som kan få alvorlige helsekonsekvenser for mange mennesker. Sykdommen er av Verdens helseorganisasjon erklært som en pandemi og en alvorlig hendelse av betydning for internasjonal folkehelse.

Covid-19 har i dag ulik utbredelse i Norge. Fra 10. mars 2020 har Helsedirektoratet registrert at sykdommen har gått over i en ny fase hvor en ikke har klart å identifisere smittekjeden for alle som blir syke. Flere land har innført svært strenge restriksjoner og tiltak for å begrense smittespredning og unngå at kapasiteten i helse- og omsorgstjenesten blir overbelastet.

Den 12. mars 2020 ble noen av de sterkeste og mest inngripende tiltakene vi har hatt i Norge i fredstid iverksatt. Helsedirektoratet fattet blant annet vedtak om å stenge barnehager, skoler og utdanningsinstitusjoner. Videre ble det fattet vedtak om å stenging og forbud av ulike arrangementer og tilbud, som f.eks. kulturarrangementer og idrettsarrangementer. Tiltakene har varighet fra torsdag 12. mars kl.18.00, og fra 16. mars, til og med fredag 27 mars.

2. Vurdering

Koronaviruset er definert som en allmennfarlig smittsom sykdom. Helse- og omsorgsdepartementet vurderer at utbruddet av koronavirus er av en slik karakter at det er fare for at utbruddet kan true folkehelsen, også i Norge, og at vilkårene for å ta i bruk smittevernloven § 7-12, er oppfylt. Forskriften foreslås vedtatt med hjemmel i

smittevernloven § 7-12 og §§ 1-2 tredje ledd og 4-3, og lov 23. juni 2000 nr. 56 om helsemessig og sosial beredskap § 4-1 jf. § 1-5.

I den siste tiden har Helse- og omsorgsdepartementet fastsatt flere forskrifter med hjemmel i smittevernloven § 7-12, blant annet forskrift om karantene mv. ved ankomst til Norge og forskrift om karantene, isolasjon og forbud mot opphold på fritidseiendommer mv. i anledning utbrudd av Covid-19.

Det er et behov for å få en samlet oversikt over nasjonale tiltak som er lett tilgjengelig, og som gir forutsigbarhet for de personene tiltakene retter seg mot. Det er en utfordring i dagens situasjon at flere av tiltakene er spredt i ulike forskrifter og vedtak, og med ulik lengde på varigheten av tiltakene.

Helse- og omsorgsdepartementet mener derfor at det er hensiktsmessig å samle alle tiltakene fra helsemyndighetene som retter seg mot personer i Norge, eller som ankommer eller skal forlate Norge, i en felles forskrift. Dette gjelder også vedtakene og forskriftene som Helsedirektoratet har fastsatt med hjemmel i smittevernloven § 4-1 som i større grad retter seg mot virksomheter enn enkeltpersoner. Denne nye samleforskriften vil gjelde sammen med forskriften om bortvisning av 15. mars 2020 som er gitt med hjemmel i smittevernloven § 7-12 og som Justis- og beredskapsdepartementet har ansvaret for.

Forskriftens formål er å fastsette smittevernfaglige tiltak for å hindre eller begrense spredning av SARS Cov-2-virus, og sikre tilstrekkelig kapasitet i helse- og omsorgstjenesten slik at tjenesten kan håndtere smittesituasjonen parallelt med ivaretagelse av ordinære helse- og omsorgstjenester.

Forskriften gjelder for enhver som oppholder seg i Norge, jf. smittevernloven § 1-2 første ledd. Den får også anvendelse for Svalbard og Jan Mayen.

I forskriften § 4 foreslås at Helsedirektoratet skal gi retningslinjer om avstand mellom personer og samling i grupper. For å begrense smitte av koronavirus i samfunnet er kontaktbegrensende tiltak et svært viktig virkemiddel. Replikasjonstallet (R) – som angir hvor mange personer en smittet person smitter videre – avhenger av fire faktorer: Virusets smittsomhet, sykdommens varighet, graden av immunitet i befolkningen og kontakthyppheten mellom mennesker. Det er i dag bare *kontakthyppheten* som kan påvirkes i tilstrekkelig grad til at replikasjonstallet reduseres. I prinsippet vil alle tiltak som reduserer kontakthyppheten, være tiltak som påvirker utbredelsen av epidemien. Helse- og omsorgsdepartementet vurderer at det ikke er hensiktsmessig eller praktikabelt at det knyttes straff til denne bestemmelsen.

Forskriftens §§ 5 til 11 er en videreføring av forskrift om karantene mv. ved ankomst til Norge og forskrift om karantene, isolasjon og forbud mot opphold på fritidseiendommer mv. i anledning utbrudd av Covid-19. Det gjøres ingen materielle endringer av betydning fra tidligere forskrifter, men det gjøres visse tilpasninger for at bestemmelsene som flyttes skal passe inn i en felles forskrift. I forskriften §§ 6 og 9 åpnes det for at personer på nærmere vilkår er unntatt fra karanteneplikt. Det

understrekes at dette ikke er en dispensasjonsbestemmelse, men at bruk av unntaket fra karanteneplikt skal klareres med virksomhetsledelsen.

Forskriftens §§ 12 til 16 er en videreføring av tiltak iverksatt av Helsedirektoratet med hjemmel i smittevernloven. Det foreslås ikke materielle endringer, men gjøres visse tilpasninger. Stenging av barnehager, skoler og utdanningsinstitusjoner reguleres i § 12. I §§ 13 og 14 reguleres forbud mot og stenging av arrangementer og virksomheter mv. Det understrekes at forbudet mot arrangementer etter § 13 kun gjelder der hvor personer fysisk møtes. I §§ 15 og 16 stilles det krav om smitteverntiltak til serveringsteder og offentlige og private virksomheter utenfor spesialisthelsetjenesten.

Av § 17 følger det at helsepersonell som arbeider med pasientbehandling, ikke kan reise til utlandet, verken i tjenestereiser eller privatreiser. I denne bestemmelsen gjøres det endring ved at Helsedirektoratet gis hjemmel til i særlige tilfeller å gi dispensasjon fra reiseforbudet etter søknad. Som særlige tilfeller regnes blant annet reise som er nødvendig ut fra kritiske helse- eller samfunnsmessige forhold eller tungtveiende personlige forhold som alvorlig sykdom i nær familie.

Tiltakene som foreslås regulert i vedlagte forskrift er tidligere vurdert å være nødvendig både for å hindre eller begrense smittespredning, og for å opprettholde nødvendig kapasitet i helse- og omsorgstjenesten. Denne vurderingen har ikke endret seg, og Helse- og omsorgsdepartementet vurderer at det fortsatt er behov for tiltakene, og at de er forholdsmessige. Forskriften må ses i sammenheng med en rekke andre tiltak som er og vil bli iverksatt. Tiltakene fremstår som forholdsmessige og nødvendige ut fra en helhetsvurdering. Denne vurderingen gjelder for hele landet.

Forskriften trer i kraft straks og gjelder inntil videre. Det er et krav etter smittevernloven at tiltakene er forholdsmessige og nødvendige ut fra en helhetsvurdering. Det krever at tiltakene løpende vurderes, og oppheves dersom situasjonen endrer seg slik at vilkårene ikke lenger er til stede. Helse- og omsorgsdepartementet vil be Folkehelseinstituttet og Helsedirektoratet om å foreta en løpende vurdering av alle tiltak regulert i forskriften, slik at departementet hurtig kan gjøre endringer i tråd med varierende behov.

Etter smittevernloven § 8-1 første punktum fremgår det at forsettlig eller uaktsom overtredelse av loven eller vedtak gitt med hjemmel i loven, straffes med bot eller fengsel inntil 2 år. Dersom overtredelsen har tap av menneskeliv eller betydelig skade på kropp eller helse som følge, er straffen bot eller fengsel inntil 4 år, jf. smittevernloven § 8-1 andre punktum. Departementet vurderer at forsettlig eller grovt uaktsom overtredelse av bestemmelser i denne forskriften, straffes med bøter eller fengsel inntil 6 måneder. Som nevnt foreslås dette ikke å gjelde for § 4 om at Helsedirektoratet skal gi retningslinjer om avstand mellom personer og samling i grupper. Departementet er av den oppfatning at det verken er hensiktsmessig eller praktikabelt å straffesankjonere brudd på denne bestemmelsen.

Forskriften bør kunne forlenges, oppheves og endres av Helse- og omsorgsdepartementet. Det foreslås derfor en delegasjonshjemmel i forskriften.

Som følge av fastsettelse av ny forskrift foreslås også tekniske endringer i forskrift 18. mars 2020 nr. 293 om bortvisning mv. av utlendinger uten oppholdstillatelse i riket av hensyn til folkehelsen.

Forskriften vil bli meddelt Stortinget, jf. beredskapsloven § 3 andre ledd første punktum og smittevernloven § 7-12 tredje punktum.

Helse- og omsorgsdepartementet

t i l r å r:

Forskrift om smitteverntiltak mv. ved koronautbruddet (Covid-19-forskriften) fastsettes i samsvar med vedlagte forslag.

Forskrift om smitteverntiltak mv. ved koronautbruddet (Covid-19-forskriften)

Fastsatt ved kgl. res av 27. mars 2020 med hjemmel i lov av 5. august 1994 nr. 55 om vern mot smittsomme sykdommer §§ 1-2 tredje ledd, 4-3 og 7-12 og lov 23. juni 2000 nr. 56 om helsemessig og sosial beredskap § 4-1 jf. § 1-5. Fremmet av Helse- og omsorgsdepartementet.

§ 1 Formål

Forskriftens formål er å fastsette smittevernfarende tiltak for å hindre eller begrense spredning av SARS CoV-2-virus i befolkningen og blant helsepersonell, og for å sikre opprettholdelse av tilstrekkelig kapasitet i helse- og omsorgstjenesten slik at tjenesten kan håndtere smittesituasjonen og samtidig ivareta ordinære helse- og omsorgstjenester.

§ 2 Virkeområde

Forskriften gjelder for enhver som oppholder seg i Norge.

Forskriften gjelder for Svalbard og Jan Mayen, men med de unntakene og tilpasningene som følger av § 10.

§ 3 Nærkontakt

Med nærkontakt menes i denne forskriften, kontakt med andre personer med mindre enn to meters avstand i mer enn 15 minutter, eller direkte fysisk kontakt. Med nærkontakt menes ikke kontakt mellom pasient, pårørende eller andre og helsepersonell som bruker forsvarlig beskyttelsesutstyr.

§ 4 Anbefalinger om avstand mellom personer og samling av personer i grupper

For å hindre eller begrense spredning av SARS CoV-2-virus i befolkningen, gir Helsedirektoratet anbefalinger om fysisk avstand som skal holdes mellom personer og begrensninger på antall personer som kan samles i en gruppe.

§ 5 Karanteneplikt ved ankomst til Norge

Personer som ankommer Norge, skal oppholde seg i karantene i 14 dager etter ankomst til Norge.

En person i karantene skal oppholde seg i eget hjem eller på annet egnet oppholdssted. Personen kan bare oppholde seg utenfor hjemmet eller oppholdsstedet hvis nærkontakt med andre enn de personene som vedkommende bor sammen med, unngås.

§ 6 Unntak fra karanteneplikt for personer som ankommer Norge

Personer som krysser grensen mellom Sverige og Norge eller Finland og Norge er unntatt fra karanteneplikt etter § 5 i den tiden de er under reise mellom bolig og arbeidssted og i den tiden de er i arbeid.

Personer som er strengt nødvendige for å kunne opprettholde forsvarlig drift av kritiske samfunnsfunksjoner eller ivareta befolkningens grunnleggende behov, herunder personer som gjennomfører vare- og passasjertransport, er unntatt fra karanteneplikt etter § 5 i den tiden de er under reise mellom bolig og arbeidssted og i den tiden de er i arbeid. Bruk av unntaket skal avklares med virksomhetsledelsen.

Personer som er omfattet av unntaket i første og andre ledd, skal så langt som mulig unngå nærkontakt med andre personer, jf. § 3.

§ 7 Unntak fra karanteneplikt ved utreise fra Norge

Personer som har karanteneplikt etter § 5, kan forlate karantenestedet for videre utreise fra Norge dersom transport fra karantenestedet til utreisestedet kan skje på en smittevernlig forsvarlig måte i tråd med retningslinjer fra Helsedirektoratet.

Personer kan ikke forlate karantenestedet dersom de er i eller skal være i karantene eller isolering etter §§ 8 eller 11.

§ 8 Karanteneplikt etter nærkontakt med bekreftet smittet person

Personer som har hatt nærkontakt, jf. § 3, med en person senere enn 24 timer før vedkommende fikk de første symptomer på smitte, og som siden er bekreftet smittet av SARS CoV-2-virus skal oppholde seg i karantene i 14 dager etter kontakten.

Personer som er i karantene, og som utvikler feber eller luftveissymptomer som hoste eller tungpustethet, skal kontakte helsetjenesten og fortsatt oppholde seg i karantene.

En person i karantene skal oppholde seg i eget hjem eller på annet egnet oppholdssted. Personen kan bare oppholde seg utenfor hjemmet eller oppholdsstedet hvis nærkontakt med andre enn de personene som vedkommende bor sammen med, unngås. Personer i karantene etter denne bestemmelsen kan ikke foreta følgende aktiviteter:

- a) gå på jobb eller skole
- b) foreta lengre reiser innenlands eller reiser utenlands
- c) ta offentlig transport
- d) oppsøke steder hvor det er vanskelig å holde nødvendig avstand til andre personer.

§ 9 Unntak fra karanteneplikt etter nærkontakt med bekreftet smittet person

Personer som er strengt nødvendige for å kunne opprettholde forsvarlig drift av funksjoner knyttet til liv og helse, er unntatt fra karanteneplikt etter § 8 når de er på jobb eller reiser til og fra jobb med annet enn offentlig transport. Dette gjelder ikke dersom personen som er unntatt karantene utvikler feber eller luftveissymptomer som hoste eller tungpustethet.

Med funksjoner knyttet til liv og helse menes blant annet vaktjeneste innen helse- og omsorgstjenesten, sikkerhetsarbeid (politi-, brann- og redningsberedskap) og

øverste ledelse i kritiske samfunnsfunksjoner. Bruk av unntaket etter første ledd første punktum skal avklares med virksomhetsledelsen.

Personer som er omfattet av unntaket i første ledd første punktum, skal så langt som mulig unngå nærkontakt med andre personer, jf. § 3.

§ 10 *Karantenereregulering og inn- og utreiseregler for Svalbard og Jan Mayen*

Personer som er omfattet av karanteneplikten etter §§ 5 eller 8, skal etter ankomst til Norge ikke reise videre til Svalbard eller Jan Mayen før etter utløpet av karanteneperioden.

Sysselmannen på Svalbard kan treffe vedtak om at personer som ankommer Svalbard skal i karantene i samsvar med § 5. Sysselmannen kan treffe vedtak om unntak fra karanteneplikt for personell i samfunnskritiske funksjoner og nøkkelpersonell i viktige bedrifter eller virksomheter. Sysselmannen kan også treffe vedtak om unntak fra karanteneplikt for fastboende og deres familie og nærstående dersom særlige grunner tilsier dette.

Sysselmannen på Svalbard kan treffe vedtak om bruk av unntaket i §§ 6 eller 9 på Svalbard under hensyn til de stedlige forholdene.

Personer som befinner seg på Svalbard uten å være bosatt der, og som er underlagt karanteneplikt der etter § 5, kan forlate Svalbard. Karanteneplikten er heller ikke til hinder for videre utreise fra Norge. Nærkontakt med andre personer skal så langt som mulig unngås, jf. § 3.

Utreise fra karantene på Svalbard skjer i tråd med beslutning fra Sysselmannen på Svalbard, etter samråd med Universitetssykehuset Nord-Norge HF – Longyearbyen sykehus. Sysselmannen på Svalbard kan i vedtak gi pålegg om at personer som nevnt i fjerde ledd har plikt til å forlate Svalbard. Forvaltningsloven kapittel IV til VII gjelder ikke.

§ 11 *Isolering*

Personer som er bekreftet smittet av SARS CoV-2-virus, skal oppholde seg i isolering.

Med isolering menes at personen oppholder seg i eget hjem eller på annet egnet oppholdssted. Personen skal være isolert fra andre personer, og skal så langt det er mulig ikke ha nærkontakt med personer i samme husstand, jf. § 3.

Personer omfattet av første ledd plikter å oppholde seg i isolering fra symptomer inntreffer. Perioden for isolering skal være i samsvar med Helsedirektoratets anbefalinger.

§ 12 *Stenging av barnehager, skoler og utdanningsinstitusjoner*

Følgende virksomheter skal holde stengt:

- a) barnehager
- b) barneskoler
- c) ungdomsskoler
- d) videregående skoler

- e) universiteter og høyskoler
- f) andre utdanningsinstitusjoner.

Kommunen skal sørge for at ledere av barnehager og rektorer ved barneskoler etablerer et tilbud som nevnt i første ledd bokstav a og b til barn til personell i helse- og omsorgstjenesten, transportsektoren eller innen andre kritiske samfunnsfunksjoner.

Kommunen og fylkeskommunen skal også sørge for at det etableres et tilbud for barn og unge med særlige omsorgsbehov som ikke kan ivaretas når barnehage, skole eller andre dagtilbud er stengt.

§ 13 *Forbud mot enkelte kultur- og idrettsarrangementer mv. hvor personer fysisk møtes*

Følgende arrangementer er forbudt:

- a) kulturarrangementer hvor personer fysisk møtes
- b) idrettsarrangementer og organisert idrettsaktivitet både innendørs og utendørs hvor personer fysisk møtes.

§ 14 *Stenging av enkelte virksomheter*

Følgende virksomheter skal holde stengt:

- a) serveringssteder hvor det ikke serveres mat. Serveringssteder omfatter kafe, bar, pub og utesteder som diskotek, nattklubb eller lignende.
- b) virksomheter som tilbyr frisørtjenester, hudpleie, massasje og kroppspleie, tatovering, hulltaking (piercing) og liknende tilbud
- c) treningssentre, svømmehaller, badeland, fornøylesparker, bingohaller og liknende tilbud.

§ 15 *Krav til virksomheter hvor det serveres mat*

Serveringssteder hvor det serveres mat, kan holde åpent dersom grunnleggende krav til smittevern ivaretas. At grunnleggende krav til smittevern ivaretas, innebærer at virksomheten skal sørge for at besøkende og personell kan holde to meters avstand, at den har utarbeidet rutiner for god hygiene og godt renhold, og at disse rutinene blir overholdt.

Servering av mat skal ikke skje som buffet.

§ 16 *Krav til enkelte helsefaglige virksomheter utenfor spesialisthelsetjenesten*

Følgende offentlige og private virksomheter utenfor spesialisthelsetjenesten kan bare tilby tjenester dersom grunnleggende krav til smittevern ivaretas:

- a) fysioterapeuter, herunder manuellterapeuter
- b) kiropraktorer
- c) optikere
- d) fotterapeuter
- e) logopeder
- f) psykologer

- g) virksomheter som tilbyr alternativ behandling
- h) andre virksomheter utenfor spesialisthelsetjenesten som tilbyr tjenester som ikke anses som nødvendig helsehjelp.

At grunnleggende krav til smittevern ivaretas, innebærer at virksomheten skal sørge for at pasientbehandling skjer med to meters avstand mellom behandler og pasient, at det er utarbeidet rutiner for god hygiene og godt renhold, og at disse rutinene blir overholdt. Kravet om to meters avstand gjelder likevel ikke for helsepersonell og annet personell som under yrkesutøvelsen bruker forsvarlig beskyttelsesutstyr.

§ 17 *Utreiseforbud for helsepersonell*

Helsepersonell som arbeider med pasientbehandling og i apotek i Norge kan ikke reise til utlandet. Forbudet gjelder både tjenestereiser og privatreiser.

Forbudet omfatter helsepersonell i hele landet som arbeider med pasientbehandling i spesialisthelsetjenesten, i den fylkeskommunale tannhelsetjenesten og i den kommunale helse- og omsorgstjenesten, inkludert fastleger og andre som i henhold til avtale tilbyr helse- og omsorgstjenester til befolkningen.

Forbudet omfatter også private som uten formell tilknytning til kommune, fylkeskommune, regionalt helseforetak eller staten, tilbyr helse- og omsorgstjenester til befolkningen, jf. helseberedskapslovens § 1-3 bokstav c.

Unntatt fra første ledd er helsepersonell som pendler mellom arbeid i Norge og bopel i Sverige eller Finland, og helsepersonell som pendler mellom arbeid i Sverige eller Finland og bopel i Norge. Disse kan bevege seg mellom de to landene for å kunne utføre sitt arbeid, forutsatt at kollektive transportmidler ikke benyttes.

Helsedirektoratet kan i særlige tilfeller gi dispensasjon fra reiseforbudet etter søknad. Som særlige tilfeller regnes blant annet reise som er nødvendig ut fra kritiske helse- eller samfunnsmessige forhold eller tungtveiende personlige forhold som alvorlig sykdom i nær familie.

Helsepersonell som er omfattet av forbudet i første til tredje ledd vil få dekket økonomisk tap og utgifter knyttet til utenlandsreise som ikke dekkes av privat forsikringsselskap. Dette gjelder for utenlandsreiser som ikke kan gjennomføres i perioden fra 12. mars 2020 og frem til forbudet oppheves, og som er bestilt før 12. mars 2020. Dekning vil gjelde for helsepersonellet og nær familie.

§ 18 *Straff*

Forsettlig eller grovt uaktsom overtredelse av bestemmelser i denne forskriften, straffes med bøter eller fengsel inntil 6 måneder, jf. smittevernloven § 8-1. Overtredelse av § 4 skal ikke straffes.

§ 19 *Endringer og forlengelse av forskriften*

Departementet kan i forskrift forlenge, oppheve og gjøre endringer i forskriften.

§ 20 *Ikrafttredelse*

Forskriften trer i kraft straks.

Fra samme tid oppheves følgende forskrifter og vedtak:

1. Forskrift 13. mars 2020 nr. 287 om karantene mv. ved ankomst til Norge
2. Helsedirektoratets vedtak 11. mars 2020 om forbud mot innendørs møter og sammenkomster med flere enn 500 deltakere
3. Forskrift 12. mars 2020 nr. 270 (Helsedirektoratets vedtak 12. mars 2020 etter lov om vern mot smittsomme sykdommer § 4-1 andre ledd om møteforbud og stenging av virksomhet),
4. Forskrift 13. mars 2020 nr. 291 (Helsedirektoratets vedtak 13. mars 2020 etter lov om helsemessig og sosial beredskap § 4-1 første ledd om forbud mot utenlandsreiser for helsepersonell som jobber med pasientbehandling)
5. Forskrift 15. mars 2020 nr. 372 (Helsedirektoratets vedtak 15. mars 2020 om stenging av virksomheter etter smittevernloven § 4-1 andre ledd).

§ 21 *Endringer i andre forskrifter*

1. Fra det tidspunktet forskriften trer i kraft, skal forskrift 15. mars 2020 nr. 293 om bortvisning mv. av utlendinger uten oppholdstillatelse i riket av hensyn til folkehelsen § 2 bokstav b lyde:

- b) utlendingen er omfattet av unntak fra karanteneplikten etter § 5 i forskrift om smitteverntiltak mv. ved koronautbruddet (Covid-19-forskriften),

2. Fra det tidspunktet forskriften trer i kraft, skal forskrift 15. mars 2020 nr. 294 om karantene, isolasjon og forbud mot opphold på fritidseiendommer mv. i anledning utbrudd av Covid-19 §§ 2 til 4, og § 7 oppheves. § 5 andre ledd skal lyde:

Personer som er i karantene etter *forskrift 27. mars 2020 om smitteverntiltak mv. ved koronautbruddet (Covid-19-forskriften) § 8* fordi de deler husstand med en som er bekreftet smittet av SARS CoV-2-virus, kan likevel overnatte i fritidseiendom i annen kommune i perioden den smittede er i isolasjon etter *forskrift 27. mars 2020 om smitteverntiltak mv. ved koronautbruddet (Covid-19-forskriften) § 11*.